

Lovforslag nr. L 138. Fremsat den 7. december 1999 af socialministeren (Karen Jespersen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social pension og lov om skifte af dødsboer

(Ophør af pensionsudbetaling på dødsfaldstidspunktet)

§ 1

I lov om social pension, jf. lovbekendtgørelse nr. 22 af 14. januar 1998, som senest ændret ved lov nr. 287 af 12. maj 1999, foretages følgende ændringer:

1. I § 28, stk. 3, indsættes som nr. 6:
»6) Efterlevelseshjælp efter § 85 a i lov om aktiv socialpolitik fradrages.«.

2. I § 33 indsættes som stk. 3 og 4:
»Stk. 3. Retten til pension ophører med virkning fra dagen efter pensionistens dødsfald.
Stk. 4. Er der udbetalt pension for tiden efter, at retten til pension er ophørt efter stk. 3, kan det for meget udbetalte kræves tilbagebetalt fra pensionistens dødsbo, hvis boet skiftes.«.

§ 2

I lov nr. 383 af 22. maj 1996 om skifte af dødsboer foretages følgende ændring:

1. I § 71 indsættes efter ordet »begravelsesudgifter«: »og herefter krav på tilbagebetaling af for meget udbetalt pension, jf. lov om social pension § 33, stk. 4.«.

§ 3

Loven træder i kraft den 1. april 2000 og har virkning for de tilfælde, hvor dødsfaldet indtræder den 1. april 2000 eller senere.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Som led i den del af finanslovsaftalen for 2000, der vedrører forliget om politiet, mellem Regeringen (Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre), Socialistisk Folkeparti og Centrum-Demokraterne med tilslutning fra Venstre og Det Konservative Folkeparti foreslås det, at udbetaling af pension ophører med virkning fra dagen efter, at pensionisten dør.

Endvidere foreslås det, at det offentliges krav på tilbagebetaling af for meget udbetalt pension i forbindelse med dødsfald skal være fortrinsberettiget i dødsboer, der behandles efter reglerne om insolvente boer.

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med det samtidigt fremsatte lovforslag om ændring af lov om aktiv socialpolitik og lov om social pension (Efterlevelseshjælp, ophævelse af efterlevelserspension m.v.), herunder forslag om, at pensionister, hvis ægtefælle/samlever dør, skal have omregnet pensionen efter reglerne for enlige med virkning fra dagen efter dødsfaldstidspunktet.

Administrative konsekvenser for det offentlige

Med lovforslaget vil der følge en række administrative og tekniske justeringer og omlægninger af bl.a. edb-systemer, men disse vurderes dog at være begrænsede.

Økonomiske konsekvenser for det offentlige

Forslaget skønnes at medføre en samlet offentlig mindreudgift i 2000 på 153,0 mill. kr., 204,0 mill. kr. i 2001, 204,0 mill. kr. i 2002 og 204,0 mill. kr. i 2003.

De statslige mindreudgifter i 2000 skønnes til 147,7 mill. kr. og 197,0 mill. kr. i BO-årene, medens primærkommunernes mindreudgift skønnes til 5,3 mill. kr. i 2000 og 7,0 mill. kr. i de efterfølgende BO-år.

De økonomiske konsekvenser skal forhandles med de kommunale parter.

Erhvervs-mæssige og miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget forventes ikke at medføre erhvervs-mæssige eller miljømæssige konsekvenser.

Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

Lovforslagets konsekvenser i hovedtræk

	Positive konsekvenser/ Mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/ Merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Forslaget skønnes at give en samlet mindreudgift i 2000 på 153,0 mill. kr. og 204,0 mill. kr. i BO-årene. Forslaget skønnes at give staten mindreudgifter på 147,7 mill. kr. i 2000 og 197,0 mill. kr. i de efterfølgende BO-år. Kommunernes mindreudgifter skønnes til 5,3 mill. kr. i 2000 og 7,0 mill. kr. i BO-årene	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Forslaget skønnes at medføre et begrænset merarbejde.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen

Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Som konsekvens af det samtidigt fremsatte Forslag til Lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik og lov om social pension (Efterlevelseshjælp, ophævelse af efterlevelseshjælp m.v.) foreslås, at den heri foreslåede efterlevelseshjælp ikke indgår ved opgørelsen af indtægtsgrundlaget for beregning af førtidspensionens grundbeløb, pensionstillæg og personligt tillæg efter lovens § 17, stk. 1 og 2, til såvel førtids- som folkepensionister (folkepensionens grundbeløb vil efter gældende regler være undtaget). Efterlevelseshjælpen indgår således ikke ved beregning af social pension.

Til nr. 2

I stk. 3 foreslås det, at udbetaling af pension ophører med virkning fra dagen efter, at pensionisten er død. Forslaget skal ses som en harmonisering af reglerne om ophør af udbetaling af overførselsindkomster ved dødsfald, idet udbetaling af overførselsindkomster på de fleste områder ophører ved dødsfaldet.

Efter det gældende regelsæt udgør reglerne om social pension en undtagelse herfra, idet udbetaling af pension først ophører ved udgangen af den måned, hvori pensionisten dør. En konsekvens heraf er bl.a., at den pension, der vedrører perioden, fra dødsfaldet har fundet sted indtil månedens udgang, tilfalder dødsboet.

Forslaget indebærer således, at retten til pension - og dermed også udbetalingen - ophører med virkning fra dagen efter, at dødsfaldet indtræder.

Ophør af udbetaling af pension omfatter folkepension, førtidspension, invaliditetsydelse og tillæg efter kapitel 2 (dvs. personligt tillæg, varmetillæg og bistands- og plejetillæg) og tillæg efter kapitel 11, jf. lovens § 1.

Er retten til social pension opnået den 1. februar 1999 eller senere, udbetales pensionen månedsvis bagud, jf. § 33, stk. 1, i lov om social pension. I disse tilfælde vil pensionen således typisk ikke være udbetalt på dødstidspunktet. Dødsboet vil ved månedens udgang få udbetalt den del af pensionen, der vedrører tiden fra den 1. i måneden og indtil dødsfaldet. Er pen-

sionisten død i slutningen af en måned, kan det forekomme, at pensionsudbetalingen ikke når at blive standset. I så fald følger det af den foreslåede bestemmelse i stk. 4, at den del af pensionen, der vedrører tidsrummet fra dagen efter dødsfaldet til månedens udgang, kan kræves tilbagebetalt fra dødsboet, hvis boet skiftes privat eller ved bobestyrer.

Er retten til pension opnået før den 1. februar 1999, udbetales pensionen derimod månedsvis forud. I disse tilfælde vil pensionen før dødsfaldsmåneden således normalt være udbetalt på det tidspunkt, hvor dødsfaldet sker. Efter stk. 4 kan det for meget udbetalte beløb kræves tilbagebetalt af dødsboet, hvis boet skiftes.

Uanset om pensionen er forud- eller bagudbetalt, kan det forekomme, at kommunen ikke straks får meddelelse om dødsfaldet, f.eks. hvis pensionisten er bosat i udlandet. I så fald kan den udbetalte pension for perioden efter dødsfaldet kræves tilbagebetalt.

Bekendtgørelse om social pension vil som følge af forslaget efterfølgende blive ændret - bl.a. f.s.v.a. reglerne om udbetaling af varmetillæg. Ligeledes vil der i det omfang, det findes fornødent, ske ændring af bekendtgørelse om indbetaling af ATP-bidrag for modtagere af kontanthjælp og forskellige andre ydelser (modtagere af kontanthjælp eller revalideringsydelse, samt modtagere af førtidspension eller delpension som vælger at betale ATP-bidrag) ud fra administrative hensyn.

Til § 2

Det foreslås, at det offentlige krav på tilbagebetaling af for meget udbetalt pension, jf. den foreslåede § 33, stk. 4, i lov om social pension (lovforslagets § 1, nr. 2), skal være fortrinsberettiget i dødsboer, der behandles efter reglerne om insolvente boer. Det foreslås, at tilbagebetalingskravet skal betales forud for al anden gæld, bortset fra rimelige begravelsesudgifter.

Til § 3

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. april 2000 og har virkning for de tilfælde, hvor dødsfaldet indtræder den 1. april 2000 eller senere.

I de tilfælde, hvor dødsfaldet indtræder før den 1. april 2000, gælder de hidtil gældende regler fortsat.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 28...

Stk. 3. Til indtægtsgrundlaget efter stk. 1 og 2 foretages følgende fradrag og tillæg:

- 1) Fradrag for skattepligtig pension efter denne lov og fradrag for skattepligtig pension udbetalt efter lovgivningen i en EØS-medlemsstat og omfattet af og beregnet efter forordning nr. 1408/71 samt for pension udbetalt efter lovgivningen i et land, med hvilket der er indgået overenskomst om samordning af pension.
- 2) Socialministeren fastsætter nærmere regler for, hvorledes fradrag for pensioner som nævnt i nr. 1, der ikke er skattepligtige her i landet, skal fradrages.
- 3) Pension udbetalt efter lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension fradrages.
- 4) Tillæg for fiktiv indtægt af beløb, hvormed pensionisten har forringet sin økonomiske stilling ved bortgivelse eller lignende dispositioner i løbet af de seneste 10 år. Socialministeren kan fastsætte nærmere regler herom.
- 5) Ophørsstøtte efter lov om ophørsstøtte til jordbrugere og lov om ophørsstøtte til erhvervsfiskere fradrages.

Stk. 4-5...

§ 1

I lov om social pension, jf. lovbekendtgørelse nr. 22 af 14. januar 1998, som senest ændret ved lov nr. 287 af 12. maj 1999, foretages følgende ændringer:

1. I § 28, stk. 3, indsættes som nr. 6:

»6) Efterlevelseshjælp efter § 85 a i lov om aktiv socialpolitik fradrages.«.

§ 33. Pension udbetales månedsvis bagud fra den 1. i måneden efter, at der er ansøgt om pension, og at lovens betingelser er opfyldt.

Stk. 2. Pension tilkendt efter §§ 14, 16 og 18 udbetales med virkning fra den 1. i måneden efter, at der er truffet afgørelse om pension, dog senest med virkning fra den 1. i måneden efter, der er forløbet 3 måneder, fra behandlingen af førtidspensionssagen er påbegyndt eller der er ansøgt om pension efter §§ 16 og 18. Pensionen, jf. 1. pkt. udbetales tidligst fra den 1. i måneden efter at betingelserne for tilkendelse af pension efter §§ 14, 16 og 18 er opfyldt.

§ 71. I dødsboer, der behandles efter reglerne om insolvente boer, betales forud for anden gæld rimelige begravelsesudgifter.

2. I § 33 indsættes som *stk. 3 og 4*:

»Stk. 3. Retten til pension ophører med virkning fra dagen efter pensionistens dødsfald.

Stk. 4. Er der udbetalt pension for tiden efter, at retten til pension er ophørt efter stk. 3, kan det for meget udbetalte kræves tilbagebetalt fra pensionistens dødsbo, hvis boet skiftes.«.

§ 2

I lov nr. 383 af 22. maj 1996 om skifte af dødsboer foretages følgende ændring:

1. I § 71 indsættes efter ordet »begravelsesudgifter«: »og herefter krav på tilbagebetaling af for meget udbetalt pension, jf. lov om social pension § 33, stk. 4.«.

Til lovforslag nr. L 138. Skriftlig fremsættelse (7. december 1999)

Socialministeren (Karen Jespersen):

Jeg tillader mig herved for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social pension og lov om skifte af dødsboer (Ophør af pensionsudbetaling på dødsfaldstidspunktet)
(Lovforslag nr. L 138).

Lovforslaget fremsættes som led i den del af finanslovsaftalen for 2000, der vedrører forliget om politiet, mellem Regeringen, Socialistisk Folkeparti og Centrum-Demokraterne med tilslutning fra Venstre og Det Konservative Folkeparti.

For at harmonisere reglerne om ophør af udbetaling af overførselsindkomster ved dødsfald, foreslås det, at udbetalingen af social pension ophører med virkning fra dagen efter, at pensionisten dør.

Endvidere foreslås det, at det offentliges krav på tilbagebetaling af for meget udbetalt pension

i forbindelse med et dødsfald skal være fortrinsberettiget i dødsboer, der behandles efter reglerne om insolvente boer.

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med andre initiativer på det sociale område og på skattemrådet i aftalen om Finansloven for 2000, der skal sikre efterlevende og dødsboer mere ensartede vilkår ved dødsfald.

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. april 2000 og har virkning for de tilfælde, hvor dødsfaldet indtræder den 1. april 2000 eller senere.

Om de økonomiske og administrative konsekvenser af lovforslaget skal jeg henvise til lovforslagets bemærkninger.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og bemærkningerne hertil, skal jeg på Regeringens vegne anbefale forslaget til Tingets velvillige og hurtige behandling.